

Informatīvais ziņojums par Valsts ieņēmumu dienesta sniegto atbalstu Covid-19 krīzes pārvarēšanai

1. Ievads

Izpildot Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumu Nr. 676 “Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai” 25.¹ punktā noteikto Valsts ieņēmumu dienestam divas reizes mēnesī līdz attiecīgā mēneša piecpadsmitajam datumam un mēneša pēdējai dienai ziņot Ministru kabinetam par atbalsta pieprasījumu tendencēm un atteikumu iemesliem, lai izvērtētu atbalsta sistēmas pilnveidošanas nepieciešamību, Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) informē.

Turpinot komercdarbības atbalsta pasākumu īstenošanu Covid-19 (trešajā Covid-19 izplatības vilnī) izraisīto kaitējumu ietekmes mazināšanai, VID nodrošinājis atbalstu uzņēmumiem un to darbiniekiem, saimnieciskās darbības veicējiem, pašnodarbinātajiem un patentmaksātājiem, piešķirot un izmaksājot [algu subsīdijas atbalstus](#). Izmaksāti valsts atbalsta – [granta – maksājumi](#) uzņēmējiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai un [piešķirti nodokļu nomaksas termiņu pagarinājumi](#).

Grozījumi Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumos Nr. 676 “Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai”, kas nosaka grantu pieprasīšanas un izmaksas kārtību trešajā Covid-19 izplatības vilnī, publicēti 2021. gada 1. novembrī.

Tajā pašā datumā tika publicēti grozījumi Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumos Nr. 675 “Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos”, kas nosaka algu subsīdijas atbalstu pieprasīšanas un izmaksas kārtību trešajā Covid-19 izplatības vilnī.

VID nekavējoties uzsāka nepieciešamos sagatavošanās darbus: tika pasūtītas un veiktas izmaiņas informācijas sistēmās, noslēgts sadarbības līgums un izstrādāti nepieciešamie risinājumi datu apmaiņai ar Nacionālo veselības dienestu, sagatavoti un publicēti metodiskie materiāli, apmācīti darbinieki, organizētas apmācības nodokļu maksātājiem.

Lai mazinātu uzņēmēju, ko bija skāruši saimnieciskās darbības ierobežojumi, satraukumu, 2021. gada 22. novembrī, nesagaidot Eiropas Komisijas saskaņojumu, VID sāka pieņemt pieteikumus algu subsīdijas un grantu atbalstam un jau pirmajā dienā saņēma 2535 iesniegumus.

Sākot analizēt iesniegumus, kā arī uz klausot uzņēmēju jautājumus, VID secināja, ka virkne uzņēmēju, kas piesakās uz algu subsīdiju, nav uztvēruši būtisku atšķirību no Covid-19 izplatības otrajā vilnī sniegtā dīkstāves un algu subsīdijas atbalsta, proti, ka trešajā Covid-19 izplatības vilnī valsts kompensē pusi no atbalsta mēnesī darbiniekam aprēķinātā atalgojuma. Par minēto secinājumu tika informēta Ekonomikas ministrija, kas tiesiskās skaidrības nolūkā precizēja normatīvo regulējumu.

Ņemot vērā minēto, VID jau no pirmās iesniegumu atbalstam algu subsīdijai pieņemšanas dienas (2021. gada 22. novembris) individuāli informēja nodokļu maksātājus (pa tālruni un Elektroniskās deklarēšanas sistēmā), ka darbinieki atbalstu saņems 50 % apmērā no vidējās bruto darba samaksas par 2021. gada trešo ceturksni tikai gadījumā, ja darbiniekiem bruto darba samaksa konkrētajos atbalsta sniegšanas mēnešos nebūs mazāka kā vidējā 2021. gada trešajā ceturksnī, un aicināja izvērtēt nepieciešamību precizēt darba devēja ziņojumu par atbalsta mēnesi.

Līdz 2022. gada 31. janvārim darba devēji atsauca un atkārtoti iesniedza 1285 subsīdijas iesniegumus par to pašu taksācijas periodu, t.sk. 1008 iesniegumus par 2021. gada oktobri, 275 iesniegumus par 2021. gada novembri, divus iesniegumus par 2021. gada decembri.

Savukārt gadījumos, kad nodokļu maksātāji precizēja darba devēja ziņojumu pēc lēmuma par atbalsta izmaksu pieņemšanas un par to informēja VID, izmaksājamā atbalsta apmērs tika pārrēķināts un veikta papildus izmaksa, ņemot vērā novēloti iesniegto precizēto darba devēja ziņojumu. Līdz 2022. gada 31. janvārim VID saņēma 17 iesniegumus par pārrēķina veikšanu no 15 nodokļu maksātājiem. Pārrēķina rezultātā 19 darbiniekiem iepriekš izmaksātais atbalsts tika palielināts par 3,8 tūkst. EUR.

VID tādu pat pieeju piemēro arī gadījumos, ja nodokļu maksātājs apstrīd lēmumu par atbalsta izmaksu un apstrīdēšanas procesa laikā konstatē, ka nodokļu maksātājs ir iesniedzis precizētu darba devēja ziņojumu.

Eiropas Komisijas saskaņojums algu subsīdijas programmai tika saņemts 2021. gada 17. decembrī, grantu programmai – 2021. gada 16. decembrī. Tādējādi uz saskaņojuma saņemšanas brīdi VID jau bija iesniegti 21 576 algu subsīdijas iesniegumi un 8950 grantu iesniegumi, kas ir ap 90 % no visiem saņemtajiem iesniegumiem.

Pēc Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanas algu subsīdijas programmai, apzinoties sabiedrības lielo interesi, VID būtiski pārskatīja darba organizāciju, kas ļāva pirmajās astoņās darba dienās (periodā no 20. decembra līdz 30. decembrim) VID izskatīt 78,2 %, t.i., 14 237 algu subsīdijas iesniegumus.

Savukārt pēc Eiropas Komisijas saskaņojuma saņemšanas grantu programmai VID pirmajās astoņās darba dienās izskatīja 20,3 %, t.i., 1938 grantu iesniegumus. Mazāks izskatīto iesniegumu īpatsvars ir skaidrojams ar to, ka grantu iesniegumus varēja sākt izskatīt tikai pēc tam, kad bija pieņemts lēmums par atbalsta algu subsīdijai izmaksu.

2. VID sniegtais atbalsts uzņēmējiem

Līdz 2022. gada 31. janvārim atbalsta piešķiršanai saņemti 35 912 iesniegumi, t.sk. 25 078 iesniegumi subsīdijas atbalsta piešķiršanai un 10 834 iesniegumi granta piešķiršanai. Atbalsts izmaksāts, pamatojoties uz 24 717 iesniegumiem (subsīdijas atbalsts – pēc 16 909 iesniegumiem, granti – pēc 7 808 iesniegumiem).

No nodokļu maksātājiem, kuru uzņēmējdarbības forma ir biedrība vai nodibinājums, saņemti 163 iesniegumi, t.sk. no 43 nodokļu maksātājiem saņemti

75 iesniegumi subsīdijas atbalsta piešķiršanai un no 55 nodokļu maksātājiem 88 iesniegumi grantu piešķiršanai 867,89 tūkst. EUR apmērā.

Atbalstu izmaksas veiktas, pamatojoties uz 122 nodokļu maksātāju iesniegumiem, t.sk.:

- pamatojoties uz 35 nodokļu maksātāju 60 iesniegumiem, 256 fiziskajām personām izmaksāti 449 subsīdijas atbalsti 147,44 tūkst. EUR apmērā;

- 39 nodokļu maksātājiem, pamatojoties uz 62 iesniegumiem, piešķirti granti 310,42 tūkst. EUR apmērā.

3. VID paveiktais subsīdijas atbalsta saņemšanai

Laikā no 2021. gada 22. novembra līdz 2022. gada 31. janvārim saņemti 25 078 subsīdijas piešķiršanas iesniegumi, t.sk.:

- 9 139 darba devēju iesniegumi;
- 14 479 pašnodarbināto personu iesniegumi;
- 1 460 patentmaksātāju iesniegumi.

1. tabula

Līdz 2022. gada 31. janvārim saņemtie darba devēju iesniegumi subsīdijas atbalstiem par periodu no 2021. gada 1. oktobra

Darba devēja pamatdarbības veids (NACE 2. redakcijas pirmā līmeņa (sekcijas) kods)	Darba devēju skaits*	Iesniegumu skaits	Pieprasīto atbalstu skaits	Atbalstam pieteikto darba ņēmēju skaits*
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts (G)	1 972	4 029	21 252	12 648
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	801	1 642	16 833	9 022
Citi pakalpojumi (S)**	568	1 213	2 671	1 528
Māksla, izklaide un atpūta (R)	418	907	7 641	3 207
<i>t.sk. Azartspēles un derības</i>	7	29	4 992	1 747
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	196	323	735	455
Izglītība (P)	151	281	534	346
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)	133	238	1 027	676
Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	103	189	755	444
Transports un uzglabāšana (H)	95	166	555	339
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	49	81	383	218
Veselība un sociālā aprūpe (Q)	39	65	435	259
Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās (T)	2	5	6	3
Kopā	4 509	9 139	52 827	28 400

* Statistika apkopota pēc iesniegumā norādītā nodokļu maksātāja pamatdarbības veida. Iesnieguma iesniedzējs var mainīt pamatdarbības veidu, tādējādi var iesniegt iesniegumus atbalsta piešķiršanai, norādot atšķirīgu pamatdarbības veidu.

** Frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi, fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi u.c.

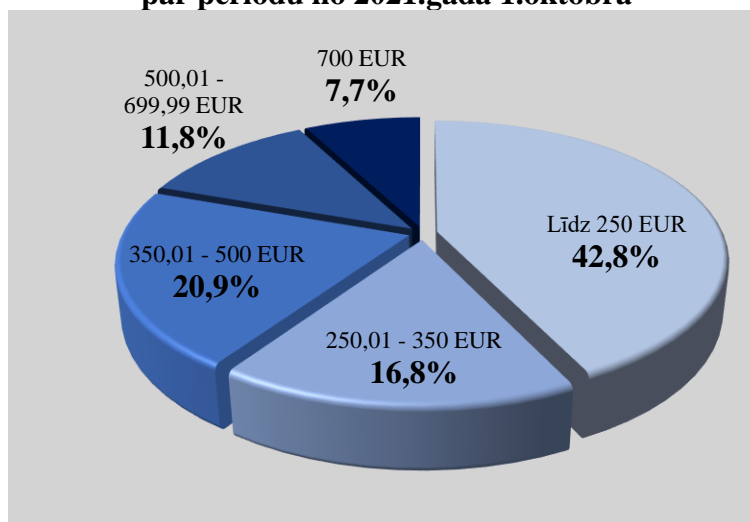
Līdz 2022.gada 31.janvārim par periodu no 2021.gada 1.oktobra subsīdiju atbalsti izmaksāti 17 328 702 EUR apmērā pēc 16 909 iesniegumiem, t.sk.:

- 15 763 563 EUR pēc 6 778 darba devēju iesniegumiem;

- 1 325 905 EUR pēc 9 170 pašnodarbināto personu iesniegumiem;
- 239 234 EUR pēc 961 patentmaksātāju iesnieguma.

1. attēls

Līdz 2022.gada 31.janvārim pēc darba devēju iesniegumiem izmaksāto subsīdijas atbalstu sadalījums pēc to apmēra par periodu no 2021.gada 1.oktobra

2. tabula

Līdz 2022.gada 31.janvārim izmaksātie subsīdijas atbalsti pa nozarēm pēc darba devēju iesniegumiem par periodu no 2021.gada 1.oktobra

Darba devēja pamatdarbības veids (NACE 2. redakcijas pirmā līmeņa (sekcijas) kods)	Darba devēju skaits*	Iesniegumu skaits	Izmaksāto atbalstu skaits	Atbalstu saņēmušo darba ņēmēju skaits*	Izmaksāto atbalstu kopsumma (tūkst. EUR)
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts (G)	1 772	3 016	20 146	11 954	6 676,72
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	731	1 325	15 654	8 517	4 800,58
Citi pakalpojumi (S)**	512	868	2 379	1 368	435,05
Māksla, izklaide un atpūta (R)	383	705	7 299	3 065	2 787,76
<i>t.sk. Azartspēles un derības</i>	7	29	4 930	1 720	2 128,98
Izglītība (P)	132	214	432	270	104,49
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)	111	181	929	622	359,81
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	96	157	403	237	137,34
Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	72	118	562	334	174,10
Transports un uzglabāšana (H)	56	90	229	157	53,07
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	39	59	335	188	99,68
Veselība un sociālā aprūpe (Q)	28	42	391	231	134,28
Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās (T)	2	3	5	3	0,69

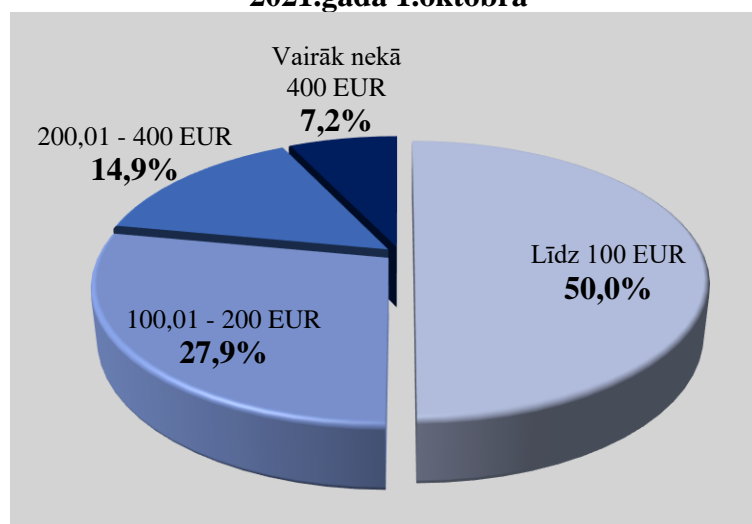
Kopā	3 926	6 778	48 764	26 305	15 763,56

* Statistika apkopota pēc iesniegumā norādītā nodokļu maksātāja pamatdarbības veida. Iesnieguma iesniedzējs var mainīt pamatdarbības veidu, tādējādi var iesniegt iesniegumus atbalsta piešķiršanai, norādot atšķirīgu pamatdarbības veidu.

** Frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi, fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi u.c.

2. attēls

Līdz 2022.gada 31.janvārim pēc pašnodarbināto personu iesniegumiem izmaksāto subsīdijas atbalstu sadalījums pēc to apmēra par periodu no 2021.gada 1.oktobra

Vidējais izmaksātais subsīdijas atbalsts pārskata periodā:

- pēc darba devēju iesniegumiem 323 EUR;
- pašnodarbinātajām personām 145 EUR;
- patentmaksātājiem 249 EUR.

Subsīdijas atbalsta atteikumi

Subsīdijas atbalsta piešķiršanai atteikti 2 793 iesniegumi, t.sk.:

- 792 darba devēju iesniegumi, kas ir 8,7 % no visiem darba devēju iesniegumiem;
- 1 890 pašnodarbināto personu iesniegumi, kas ir 13,1 % no pašnodarbināto iesniegumiem;
- 111 patentmaksātāju iesniegumi, kas ir 7,6 % no visiem patentmaksātāju iesniegumiem.

Līdz 2022.gada 31.janvārim atteiktie darba devēju un pašnodarbināto personu iesniegumi subsīdijas atbalsta piešķiršanai par periodu no 2021.gada 1.oktobra

Apskatāmā kopa		Atteikto darba devēju iesniegumu skaits	Atteikto pašnodarbināto personu iesniegumu skaits
S	Citi pakalpojumi*	70	1 065
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	225	160
R	Māksla, izklaide un atpūta	75	166
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	144	89
P	Izglītība	23	151
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	101	11
H	Transports un uzglabāšana	59	24
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	38	42
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	33	33
Q	Veselība un sociālā aprūpe	14	36
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	10	6
T	Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās		5
Autoratlīdzību saņēmēji			102
KOPĀ		792	1 890

* Frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi, fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi u.c.

Līdz 2022.gada 31.janvārim atteiktie patentmaksātāju iesniegumi subsīdijas atbalsta piešķiršanai par periodu no 2021.gada 1.oktobra

Norādītā profesija patentmaksas iesniegumos par periodu, kurā iekļauts 2021.gada oktobris	Atteikto patentmaksātāju iesniegumu skaits
Frizieris un skaistumkopšanas speciālists (piemēram, frizieris, grimētājs, kosmetologs, kosmētiķis, nagu kopšanas speciālists, parūku meistars, pirtnieks, stilists, vizāžists, tetovētājs, dekoratīvās caurduršanas meistars)	57
Tekstila, ādas un tām radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, šuvējs, drēbnieks, piegriezējs)	18

Fotogrāfs, mākslas fotogrāfs, kinooperators un audioieraksta operators	10
Auklis, guvernants, aprūpētājs, skolēnu pavadonis, privātskolotājs	4
Fizioterapijas speciālists (piemēram, fizioterapeits masieris)	4
Vairākas profesijas	4
Apgleznrotājs, gravētājs un kodinātājs	3
Juvelieris	3
Podnieks vai tam radniecīgas profesijas speciālists (piemēram, keramiķis)	3
Kalējs	2
Koka, pinumu un tiem radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, mīksto un koka rotaļlietu izgatavotājs)	2
Precīzijas izstrādājumu izgatavotājs (piemēram, pulksteņmeistars)	1
KOPĀ	111

Būtiskākais atteikumu iemesls 61,6 % gadījumu – ieņēmumu samazinājums nav saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Šī iemesla dēļ atbalsts algu subsīdijai ir atteikts 1344 nodokļu maksātājiem, t.sk. 277 darba devējiem, 986 pašnodarbinātajām personām un 81 patentmaksātājam.

Ņemot vērā Ministru kabineta noteikumus ietverto regulējumu, ka ieņēmumu samazinājumam jābūt saistītam ar Covid-19 saimnieciskās darbības ierobežojumiem¹, VID, vērtējot iesniegumā norādīto informāciju, papildus neatbalstāmo nozaru sarakstam saimnieciskās darbības ierobežojumus skatīja kopsakarībā ar Ministru kabineta 2021. gada 9. oktobra rīkojumā Nr. 720 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” un Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumos Nr. 662 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” noteiktajiem ierobežojumiem.

Arī atbilstoši Ekonomikas ministrijas viedoklim primāri, lai kvalificētos atbalstam, nodokļu maksātājam ir jāatbilst noteiktiem kritērijiem, t.i., ieņēmumu/apgrozījuma samazinājumam, un saimnieciskās darbības veicējs Ministru kabineta noteikumu Nr. 675 izpratnē nevar darboties 3. pielikumā minētajās nozarēs vai par periodu no 2021. gada 1. decembra var darboties 4. pielikumā minētajās nozarēs, savukārt Ministru kabineta noteikumu Nr. 676 izpratnē saimnieciskās darbības veicējs nevar darboties 2. pielikumā minētajās nozarēs vai no 2021. gada 1. decembra 3. pielikumā minētajās nozarēs. Attiecīgi, ja saimnieciskās darbības veicējs atbilst šiem kritērijiem, tiek vērtēts, vai saimnieciskās darbības ieņēmumu/apgrozījumu kritums ir saistāms ar Covid-19 ierobežojumiem.

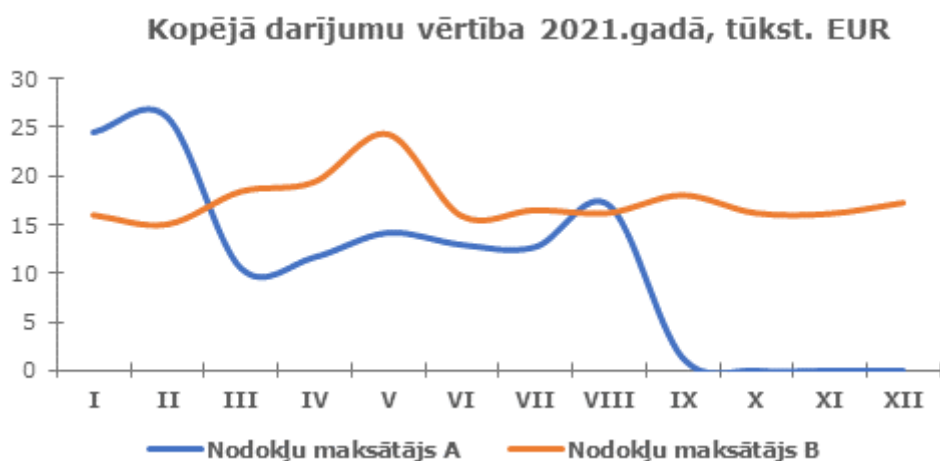
¹ Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumu Nr. 676 “Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai” (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr. 676) 4.2. apakšpunkts.

Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumu Nr. 675 “Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr. 675) 3.² punkts.

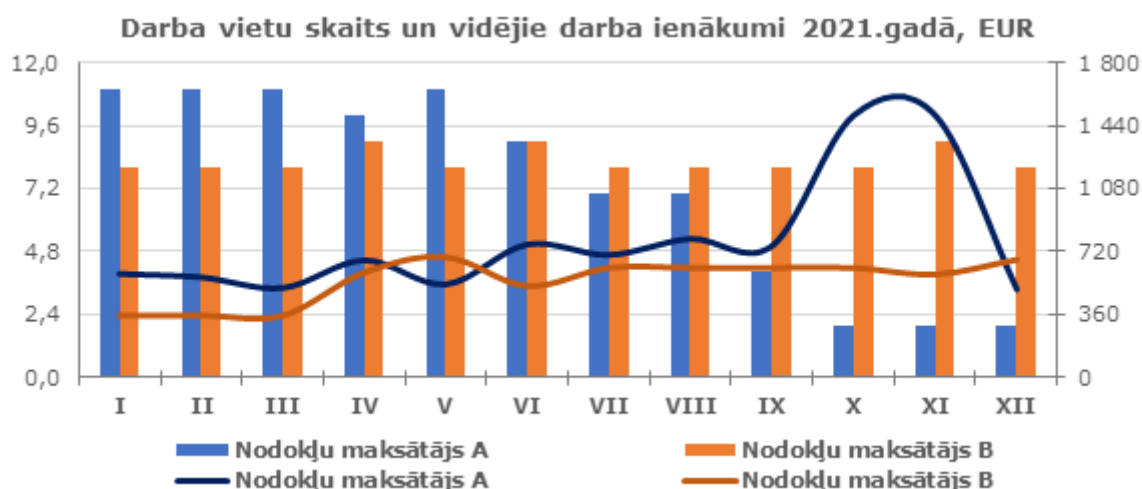
Ņemot vērā minēto, atbalsts algu subsīdijai un atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par laikposmu no 2021. gada oktobra līdz novembrim netika piešķirts kopā 2263 nodokļu maksātājiem, kuri iesniedza iesniegumu par konkrētā atbalsta veida piešķiršanu.

Lai rastu ieskatu, kā nodokļu maksātāji spēj pielāgoties esošajai situācijai, detalizētāk analizēti ēdināšanas pakalpojumu nozares nodokļu maksātāji. Piemēram, sniegti divu nodokļu maksātāju, kuri piedāvā populāro japāņu ēdienu suši, salīdzinājumu. Abi nodokļu maksātāji pēc rādītājiem ir vienlīdzīgi, abi nodarbojas vienā un tajā pašā darbības jomā, abiem ir kvalitatīvi izstrādātas mājaslapas. Kamēr viens nodokļu maksātājs (turpmāk – nodokļu maksātājs B) ir spējis pielāgoties esošajai situācijai, par ko liecina kā kopējās darījumu vērtības noturība ar visai minimālām svārstībām, tā arī darba vietu un atalgojuma stabilitāte, otrs nodokļu maksātājs (turpmāk – nodokļu maksātājs A), neskatoties uz to, ka gada sākumā uzrādīja augstākus rādītājus nekā pirmais nodokļu maksātājs, nav spējis saglabāt ne apgrozījumu, ne darba vietu skaitu. Nodokļu maksātāja B nodarbināto vidējo ienākumu pieaugums oktobrī un novembrī skaidrojams ar viena nodarbinātā ienākumu apmēru (3. un 4.attēls).

3. attēls

4. attēls

Nodokļu maksātājs B līdz 2022. gada 31. janvārim par periodu no 2021. gada 1. oktobra nav pieprasījis ne subsīdijas, ne grantu atbalstus.

Nodokļu maksātājs A līdz 2022. gada 31. janvārim par periodu no 2021. gada 1. oktobra ir pieprasījis gan subsīdijas, gan grantu atbalstus. Līdz 2022. gada 31. janvārim izskatīti visi iesniegumiem un visos gadījumos atbalsts atteikts, jo, izvērtējot sniegto pamatojumu atbalsta nepieciešamībai, ir pieņemts lēmums, ka ieņēmumu samazinājums nav saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem.

Piemēri par nodokļu maksātāju sniegtajiem paskaidrojumiem par saimnieciskās darbības ieņēmumu/apgrozījuma krituma saistību ar Covid-19 ierobežojumiem sniegti šī informatīvā ziņojuma pielikumā.

Daļa nodokļu maksātāju, kuriem nebija lieguma pilnībā darboties, oktobrī un novembrī saimniecisko darbību nav veikuši vispār (ieņēmumi 0,00 EUR), tas īpaši raksturīgs pašnodarbinātajiem, kuriem arī pirms atbalsta perioda ieņēmumi bijuši salīdzinoši nelieli.

Daļai atbalsts ir atteikts, jo ieņēmumu kritumu primāri ir ietekmējuši nevis noteiktie ierobežojumi, bet paša nodokļu maksātāja darba organizācija, nepietiekams pieprasījums pēc tā sniegtajiem pakalpojumiem Piemēri, kādos gadījumos VID ir atteicis atbalstu algu subsīdijai, jo nodokļu maksātāju sniegtie paskaidrojumi neizskaidro saimnieciskās darbības ieņēmumu/apgrozījuma krituma saistību ar Covid-19 ierobežojumiem, apkopotī šī informatīvā ziņojuma pielikumā.

Minētie atteikumi neattiecas uz tajās nozarēs strādājošajiem nodokļu maksātājiem, kuri ir iekļauti atbalstāmo nozaru sarakstā² un kuriem aizliegts sniegt klātienē saimnieciskos pakalpojumus, pamatojoties uz visā valsts teritorijā noteikto ārkārtējo situāciju no 2021. gada 11. oktobra līdz 2022. gada 28. februārim. Tādējādi tām nozarēm, kurām ārkārtējās situācijas laikā bija pilnīgs liegums darboties un ieņēmumi bija 0,00 EUR (piemēram, atrakciju un atpūtas parku, citu izklaides un atpūtas darbību, azartspēļu, derību nozarei), VID atbalstu maksāja, ja darbiniekiem atbalsta perioda mēnesī bija bruto darba samaksa.

Tāpat vairākos gadījumos kā ieņēmumu krituma pamatojums tiek norādīta epidemioloģiskā situācija kopumā pasaulē vai citās valstīs, pamatojumi lielākoties ir vispārīgi, daļa nodokļu maksātāju norāda uz pilnīgu liegumu darboties vai klientu plūsmas ierobežojumu, lai gan faktiski ierobežojumi nav noteikti.

Lielais atteikumu skaits liecina, ka nodokļu maksātājiem nav nepārprotamas izpratnes par ieņēmumu samazinājuma saistību ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem.

13,8 % gadījumu subsīdija atteikta tāpēc, ka atbalsta pretendents nav bijuši ienākumi vai darba alga references periodā, proti, 2021. gada jūlijā, augustā, septembrī. Tā kā atbalstu nosaka 50 % apmērā no ienākumiem vai darba algas

² Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumu Nr. 675 "Noteikumi par atbalsta sniegšanu nodokļu maksātājiem to darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos" 4. pielikums "Darbības veidi, kuros darba devēji, pašnodarbinātās personas vai patentmaksātāji var kvalificēties algu subsīdijas atbalstam laikposmā no 2021. gada 1. decembra līdz 2022. gada 31. janvārim".

references periodā, ja minētajā periodā ienākumi nav bijuši, aprēķinātais atbalsta apmērs ir 0.

9,4 % darba devēju atteikta subsīdija, balstoties uz darba ņēmēja kritērijiem, proti, lai arī ir izpildījušies darba devējam noteiktie kritēriji, visiem iesniegumā iekļautajiem darba ņēmējiem nav bijis iespējams faktiski aprēķināt subsīdiju. Galvenais iemesls ir tas, ka konkrētajiem darba ņēmējiem references periodā un/vai atbalsta mēnesī nav deklarēta darba alga. Jāatzīmē, ka pārsvarā šo darba devēju iesniegumos subsīdija tika pieprasīta vienam darbiniekam.

3,9 % gadījumos subsīdija atteikta, jo iesniedzēja nodokļa parāds ir lielāks par 1000 EUR un tam nav piešķirts samaksas grafiks. Saņemot iesniegumu no pretendenta, kam ir nodokļu parāds, VID nekavējoties izvērtē konkrētā nodokļu maksātāja profilu. Subsīdija tiek atteikta gadījumos, kad parāds ir izveidojies ilgākā laika periodā, nodokļu maksātājs ilgstoši vai atkārtoti nav pildījis piešķirtos grafikus, ir uzsākta bezstrīda piedziņa un konstatēta piedziņas neiespējamība. Tāpat subsīdija tiek atteikta gadījumos, kad VID piedāvā nodokļu parādniekam vienoties par samaksas grafiku, bet nodokļu maksātājs atsakās to darīt.

Salīdzinoši neliels skaits iesniegumu – 1,3 % – atteikti saistībā ar vakcinācijas prasību neievērošanu. Jāatzīmē, ka vienā gadījumā VID subsīdiju ir atteicis nepamatoti. Lai pārlicinātos par vakcinācijas prasību ievērošanu, VID saņem datus no Nacionālā veselības dienesta, dati tiek saņemti un apstrādāti automatizēti. Nacionālā veselības dienesta rīcībā nav datu par vakcināciju, kas veikta ārpus Latvijas, tādējādi, pamatojoties uz Nacionālā veselības dienesta datiem, tika atteikta subsīdija, secīgi persona iesniedza dokumentus, kas apliecina Francijā veiktu vakcināciju, un subsīdija tika izmaksāta.

Izvērtējot atteikuma iemeslus nodokļu maksātājiem, kuru uzņēmējdarbības forma ir biedrība vai nodibinājums, algu subsīdijas piešķiršanai atteikti septiņi iesniegumi. Sešos gadījumos nav izpildījies kāds no kritērijiem saistībā ar darba ņēmējiem, kas nozīmē, lai arī iesnieguma iesniedzējs atbilstu visiem atbalsta piešķiršanas kritērijiem, katram iesniegumā norādītajam darba ņēmējam bijis vismaz viens iemesls, kāpēc atbalsta piešķiršana atteikta, piemēram, nav vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta vai nav uzsākta/pabeigta vakcinācija, vai nav ārstu konsilija slēdziena par atļauju nevakcinēties, par attiecīgo periodu izmaksāts slimības pabalsts, nav ienākumu bāzes, bet vienā gadījumā – pamatojoties uz apgrozījuma krituma neievērošanu.

Līdz 2022.gada 31.janvārim VID ir iesniegti 190 apstrīdēšanas iesniegumi par atbalstu algu subsīdijai piešķiršanu, no kuriem izskatīti un lēmumi pieņemti 79 gadījumos, t.sk. 38 lēmumi ir atstāti negrozīti, 32 gadījumos sākotnējais lēmums ir atcelts un pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, trīs gadījumos lēmums ir atcelts daļā un atbalsts piešķirts. Pēc apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanas papildus izmaksai novirzīti 14,50 tūkst. EUR.

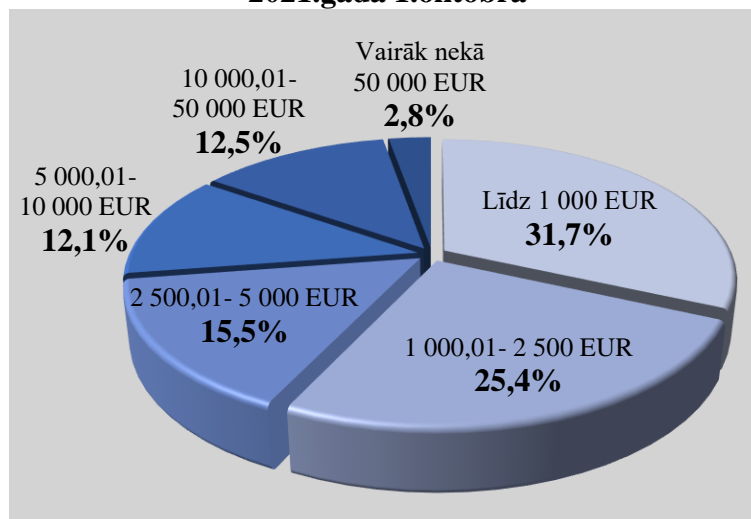
4. VID paveiktais granta maksājumu izmaksai

Laikā no 2021.gada 1.oktobra līdz 2022.gada 31.janvārim saņemti 10 834 iesniegumi granta piešķiršanai 93 474 201 EUR apjomā, bet atsaukti 397 iesniegumi.

Līdz 2022. gada 31. janvārim granti apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai piešķirti 61 683,00 tūkst. EUR apmērā.

5. attēls

Līdz 2022.gada 31.janvārim piešķirto grantu sadalījums pēc to apmēra par periodu no 2021.gada 1.oktobra

4.1. Granta atsaukumi

Laikā no 2021. gada 1. oktobra līdz 2022. gada 31. janvārim nodokļu maksātāji ir atsaukuši 397 iesniegumus (nodokļu maksātājs atsauc iesniegto iesniegumu un iesniedz jaunu iesniegumu). Atsaukuma iemesli:

- kļūdas nodokļu maksātāja iesniegumā veiktajos aprēķinos, norādītajā atbalsta summā;
- pēc iesnieguma iesniegšanas nodokļu maksātājs ir precizējis nodokļu deklarācijas, kas ietekmē atbalsta aprēķināšanu vai apgrozījuma kritumu;
- atbalstu kumulācijas ietekme, proti, nodokļu maksātāji vērtē iespēju saņemt lielāku atbalstu un izvēlas piemērot izdevīgākos (noteikumu 4.2.1. vai 4.2.2. apakšpunkta) nosacījumus.

4.2. Granta atteikumi

Granta piešķiršanai uz 2022.gada 31.janvāri atteikti 2 866 iesniegumi par 18,46 milj. EUR, kas ir 26,5 % no kopējā grantu iesnieguma skaita un 19,7 % no pieprasītās summas.

**Līdz 2022.gada 31.janvārim atteiktie iesniegumi grantu piešķiršanai par periodu no
2021.gada 1.oktobra**

Apskatāmā kopa		Atteikto iesniegumu skaits	Atteiktā summa, tūkst. EUR
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	797	5 671,44
S	Citi pakalpojumi*	473	345,72
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	439	2 588,92
H	Transports un uzglabāšana	291	3 238,17
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	203	1 901,72
R	Māksla, izklaide un atpūta, t.sk.	171	1 244,65
92	<i>Azartspēles un derības</i>	3	660,29
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	157	1 296,80
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	146	917,29
P	Izglītība	94	625,19
Q	Veselība un sociālā aprūpe	51	233,50
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	40	335,88
C	Apstrādes rūpniecība	4	60,76
KOPĀ		2 866	18 460,04

* Frizieru un skaistumkopšanas pakalpojumi, fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi u.c.

Granta atteikuma iemesli:

- 56,7 % gadījumu jeb 1173 nodokļu maksātājiem par summu 13 612,9 tūkst. EUR grants atteikts, jo apgrozījuma samazinājums nav saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Piemēram, uzņēmumi, kas sniedz komunālos, teritorijas uzturēšanas un tīrīšanas pakalpojumus, tai skaitā patstāvīgiem klientiem – pašvaldības iestādēm, apgrozījuma samazinājums nav saistāms ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem, jo uzņēmuma pakalpojumu sniegšana 2021. gada oktobrī nebija ierobežota. Ņemot vērā, ka granta atteikumi minētā iemesla dēļ tika vērtēti tāpat kā subsīdijas atbalsta atteikuma gadījumā, plašāks skaidrojums un informācija par granta atteikumiem skatāma šī informatīvā ziņojuma apakšnodaļā “Subsīdijas atbalsta atteikumi”;

- 22,5 % gadījumu grants atteikts, jo uzņēmums 2021. gada brīvi izvēlētu trīs mēnešu laikā VID administrētos nodokļus vidēji mēnesī aprēķinājis mazāk nekā 200 EUR. Piemēram, mazie uzņēmumi un saimnieciskās darbības veicēji (fiziskās personas). Atbalstam pieprasītās summas – no 60 EUR līdz 100 EUR, vidēji aprēķinātā nodokļu summa trīs mēnešu laikā – no 8 EUR līdz 20 EUR;

- 7,7 % gadījumu grants atteikts, jo nav pieļaujamās summas atbalstam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, ņemot vērā ierobežojumu. Proti, uzņēmuma kopējais atbalsta mēnesī saņemtais atbalsts kopā ar uzņēmuma apgrozījumu atbalsta mēnesī nevar pārsniegt 90 % no uzņēmuma vidējā atbalsta references periodā (attiecīgi 2021. gada vai 2019. gada jūlijā, augustā, septembrī);

- 3,6 % gadījumu grants atteikts, jo uzņēmums iepriekšējo sešu mēnešu laikā vai 2019. gada brīvi izvēlētu sešu mēnešu laikā vidēji mēnesī aprēķinājis nodokļus mazāk nekā 200 EUR. Piemēram, mazie uzņēmumi un saimnieciskās darbības veicēji (fiziskās personas). Atbalstam pieprasītās summas – no 60 EUR līdz 380 EUR, vidēji aprēķinātā nodokļu summa sešu mēnešu laikā – no 8 EUR līdz 180 EUR;

- 2,8 % gadījumu grants atteikts, jo uzņēmumam iesnieguma iesniegšanas dienā ir VID administrēto nodokļu (nodevu) parādi, kas kopsummā pārsniedz 1000 EUR.

Izvērtējot atteikuma iemeslus nodokļu maksātājiem, kuru uzņēmējdarbības forma ir biedrība vai nodibinājums, granta piešķiršana ir atteikta 16 nodokļu maksātājiem (23 iesniegumi) par 75,71 tūkst. EUR. Līdzīgi kā pārējām uzņēmējdarbības formām, arī biedrībām vai nodibinājumiem visbiežāk, t.i., deviņos gadījumos, atteikuma iemesls bijis tas, ka apgrozījuma samazinājums nav saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem (6. tabula).

6. tabula

Atteikuma nosaukums	Nodokļu maksātāju skaits*	Atteikumu skaits	Atbalstam pieprasītā summa (tūkst. EUR)
Apgrozījuma samazinājums nav saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem	6	9	37,5
Apgrozījuma kritums atbalsta periodā ir mazāks par 30 %, salīdzinot ar apgrozījumu 2019. vai 2020. gada attiecīgajā mēnesī	1	2	12,1
Nav pieļaujamās summas atbalstam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, ņemot vērā ierobežojumu.	3	3	11,2
Uzņēmums (4.2.1. apakšpunktā minētais) 2021. gada brīvi izvēlētu trīs mēnešu laikā VID administrētos nodokļus vidēji mēnesī aprēķinājis mazāk nekā 200 EUR	3	4	11,4
Apgrozījuma kritums atbalsta periodā ir mazāks par 20 %, salīdzinot ar vidējo apgrozījumu 2021. gada jūlijā, augustā un septembrī kopā	2	3	2,9
Uzņēmums (4.2.2. apakšpunktā minētais) iepriekšējo sešu mēnešu laikā vai 2019. gada brīvi izvēlētu sešu mēnešu laikā vidēji mēnesī aprēķinājis nodokļus mazāk nekā 200 EUR	2	2	0,6

* vienam nodokļu maksātājam dažādos taksācijas periodos var būt dažādi atteikuma iemesli

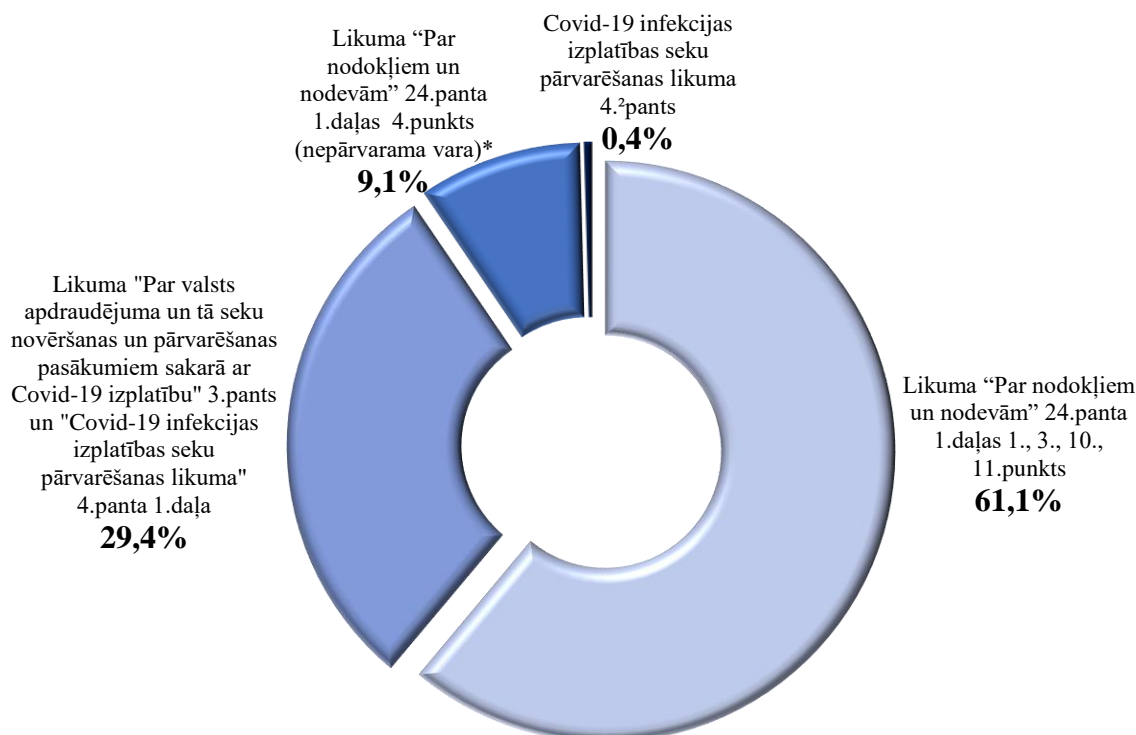
Līdz 2022.gada 31.janvārim VID ir iesniegti 160 apstrīdēšanas iesniegumi par granta piešķiršanu, uz kuriem pamatojoties pieņemti 15 lēmumi, t.sk. viens lēmums par granta piešķiršanu 59,66 tūkst. EUR apmērā.

5. VID piešķirtie nodokļu nomaksas termiņa pagarinājumi

No 2021.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.janvārim nodokļu maksātājiem piešķirti nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi 201 744,57 tūkst. EUR apmērā. Informācija par piešķirtajiem termiņa pagarinājumiem atspoguļota 6.attēlā.

6. attēls

Piešķirtie nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi no 2021.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.janvārim sadalījumā pēc piešķiršanas pamatojuma

* No 2021.gada 11.oktobra līdz 2022.gada 31.janvārim, pamatojoties uz nepārvaramu varu, piešķirti 4,5 % no kopsummas

Atbalstot nodokļu maksātāju centienus labprātīgi segt nodokļu saistības, VID konsultē nodokļu maksātājus un aicina sastādīt nodokļu nomaksas grafikus. Ievērojot, ka speciālajam Covid-19 termiņu pagarinājuma atbalstam kvalificējas neliels nodokļu maksātāju skaits, VID skaidro un popularizē citu likumā paredzēto nodokļu samaksas grafiku saņemšanas iespējas.

Vienlaikus visi iesniegumi tiek rūpīgi izvērtēti, un VID konsekventi vēršas pret nepamatotu atbalsta saņemšanu. VID konstatēti gadījumi, kad uzņēmuma situācija kopumā neliecina par faktisku atbalsta nepieciešamību, lai arī izpildās visi kritēriji atbalsta saņemšanai. Tā, piemēram, VID konstatēts, ka nodokļu maksātājs atbalsta periodā saistītajam uzņēmumam ir aizdevis 9 miljonus EUR.

Lai veicinātu VID klientu izpratni par atbalsta pasākumu piemērošanu un to pieteikšanu, VID tīmekļvietnē izveidota atsevišķa sadaļa [par Covid-19 saistošajiem jautājumiem](#). VID darbinieki turpina sniegt arī telefoniskas un rakstveida konsultācijas jautājumos par atbalstu Covid-19 izraisītās krīzes apstākļos.

6. Secinājumi

1. Līdzīgi kā iepriekšējos atbalsta periodos, visaktīvāk atbalstam piesakās uzņēmumi, kas darbojas tirdzniecībā, izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, un pašnodarbinātās personas, kas darbojas pakalpojumu jomā.

2. VID ļoti īsā laika periodā ir operatīvi izskatījis ievērojamu skaitu atbalsta iesniegumu.

3. Galvenais iemesls atbalsta atteikumam ir tas, ka apgrozījuma kritums nav saistīts ar noteiktajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Tādējādi secināms, ka nodokļu maksātāji neizprot, kādi iemesli ir/nav uzskatāmi par saistītiem ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai.

4. Atbalsta instrumenti sasniedz uzņēmējus, kas ir maksājuši nodokļus un biznesu atbilstoši iespējām pielāgojuši pandēmijas situācijai.

5. VID ieskatā izmaiņas atbalsta programmās nav nepieciešamas.

Pielikumā: Tabula “Nodokļu maksātāju sniegtie paskaidrojumi par saimnieciskās darbības ieņēmumu/apgrozījuma krituma saistību ar Covid-19 ierobežojumiem” (datne Pielikums_ziņojumam_atteikumi_ienemumu_kritums.docx) uz 8 lp.